

50è ANIVERSARI DELS FALCONS DE VILAFRANCA

Vilafranca del Penedès, 24 de gener de 2009

Senyores i senyors, sé que aquest és un acte de celebració i de festa, però deixeu-me començar amb un to una mica més seriós, i sobretot perquè és un dia trist avui, malgrat l'aniversari, i fer un petit record –ni que només sigui un petit record– a les persones que avui han perdut la vida a Catalunya per culpa del vent, i a unes quantes que han quedat ferides. Em fa l'efecte que és absolutament necessari... Per tant, vull expressar el condol més sincer a les famílies de totes aquestes víctimes i el suport institucional.

I dit això, som-hi!

En primer lloc, és obligat felicitar els Falcons, els Falcons de Vilafranca, en aquest cinquantè aniversari, que es diu molt ràpid. I més com que enguany en faig cinquanta –jo vaig néixer el 59–, tota l'estona que estic pensant: “Enguany faig cinquanta anys!” Per tant, moltes felicitats.

I després és inevitable fer referència a una condició personal –no que vaig néixer el 59–, sinó que sóc casteller, i per tant vinc d'un món paral·lel. Saben que sóc dels Xiquets de Reus, i ara els explicaré un secret, un secret que he guardat molts anys.

Sóc casteller, vaig començar a fer castells i vam començar a Reus buscant gent que havia fet castellers en altres colles, gent de tot arreu, de Barcelona, de Vilafranca –de Vilafranca eren Falcons–, de Valls, de les dues colles de Valls, de Tarragona, etcètera. I el primer 4d6 que vam fer, que va ser un castell clau per després continuar fent castells, perquè si no haguéssim fet aquell castell no hi hauria hagut continuació, el pom de dalt era dels Falcons. I potser l'enganeta eren dos falcons de Reus –en Ciscu i en Joan Benet– i jo crec que allò va ser fonamental perquè la colla després pogués continuar tota la seva vida, tota la seva trajectòria i tota la seva història.

Per tant, d'alguna manera sempre hem estat en deute amb els Falcons. I us he explicat aquest secret –que és un secret, per tant no es pot explicar– (*rialles*),

perquè em fa l'efecte que, bé, aquestes petites coses en el fons acaben formant part de la història de les colles, de la història que no s'escriu, però que és una història absolutament fonamental. I en el fons, si avui estic aquí també, és per dir-los: "Gràcies, Falcons!", perquè gràcies a allò vaig continuar una colla d'anys fent bons castells.

Després també hi han altres coses més personals. Si voleu, recordo..., en fi, sóc un fervent seguidor de Sant Fèlix –no tant per una qüestió religiosa, sinó per una qüestió folklòrica i cultural–, durant molts anys he vingut a la festa major de Vilafranca, a la festa major pròpiament, i, evidentment, a la seva part més cultural i de cultura tradicional molt especialment. I moltes vegades he vingut a la diada de Sant Fèlix, em fa l'efecte que ho he fet de totes maneres, menys fent-hi castells: l'he donat per la tele, l'he donat per la ràdio, des de diversos balcons, he fet cròniques en uns quants diaris, he estat anys a plaça, i finalment he vingut uns quants anys al balcó, convidat pel senyor alcalde, i com a president del Parlament, perquè em fa l'efecte que és important que la gent tingui clar que el president del Parlament també va a veure castells, i també participa en actes de cultura tradicional.

En qualsevol cas, la qüestió quina és? Més enllà de seguir la diada de Sant Fèlix –hi insisteixo, de fa molts anys–, de quan sortíem i vàiem un 4d7 o una torre de set i ja era una meravella, és que a mi m'agrada venir amb temps. Quan érem joves veníem el dia abans fins i tot, i em quedava tota la nit, però de més gran ja..., en fi, vas posant seny, i sí que el que m'agrada és venir abans per respirar una mica la diada de Sant Fèlix, per respirar tot el que s'hi cou al voltant. Viure i veure aquella atmosfera que és tan especial i que s'ensuma, que es veu, que es palpa, aquesta plaça irrepètible, aquesta plaça plena de gom a gom, veure passar tots els entremesos i després, finalment, com a cita obligada, l'entrada i el pilar dels Falcons.

L'any passat, posem per cas, el vaig poder veure en directe, el vaig retratar i tot, el vaig penjar al meu Twitter, i vaig veure com carregàveu el pilar de sis per sota, cosa que d'altres anys alguna vegada havíem vist, però tampoc sempre. I segons que vaig saber, l'endemà, sant Ramon, descarregàveu el pilar de sis, cosa que no deixa de ser un fet, per mi, extraordinari.

I, a més, li ho vaig comentar a l'alcalde –i ell n'és testimoni–, em va semblar que el fèieu fàcil. És cert, eh? A vegades havíem vist pilars amb segons que costaven d'aixecar, tot el castell tenia una estructura pesant. Bé, realment extraordinari.

Per tant, bé, vaig pensar una altra cosa encara en aquell moment. En aquests moments en què les colles castelleres ja s'han descarat en els pilars –ja fan el pilar de sis, el pilar de set, el pilar de vuit–, la primera pregunta és: i com és que no fan el pilar de sis aixecat per sota? No ho sé, no sé si hi ha explicació o no n'hi ha, no sé si és que és difícil, que no hi ha assaig, que el grau de dificultat és superior i la dosi d'escarment que pot representar... Bé, deixo aquí la pregunta, aquelles preguntes que de vegades algú es fa.

En qualsevol cas, perdoneu també que hagi entrat tant en aquest analogisme amb el món casteller –defecte de fàbrica, segurament–, però dir-vos que sóc conscient, absolutament conscient de la vostra particularitat i la vostra singularitat. És a dir, de la mateixa manera que hi ha un fet casteller al nostre país que és potent, hi ha un fet falconer, òbviament, i un fet que, evidentment, té la seva importància, i la prova en són els cinquanta anys que vosaltres comenceu a celebrar.

A part d'això, de les figures que hem vist, l'escala d'onze pisos –que Déu n'hi do!–, les pires de 6 x 6, les torretes –aquestes figures que evoquen més aviat el ball de les moixigangues–, els pilars, els castells, que sempre són de tres, no he sabut mai per què, però sempre són de tres, sigui aixecat per sota –jo he arribat a veure un 3d7 net vostre, amb la dificultat que això té.

I també, com ja s'ha dit, que els orígens dels Falcons provenen del *sokol* de Txecoslovàquia, i que aquests arrelen aquí a Vilafranca i a Catalunya de la mà de mossèn Albert Bonet.

Jo penso que aquí també hi ha un factor important que no podem obviar en cap cas. I de la mateixa manera que els txecs ho han expressat sense cap mena de complex, jo crec que els catalans ho hem de fer exactament igual. Els Falcons, com altres elements de la cultura tradicional del nostre país, són un element distintiu de catalanitat, i està bé, està bé que així sigui, i a més està bé que ho diguem desacomplexadament.

Per tant, com a eix vertebrador d'aquest país, un dels molts eixos vertebradors d'aquest país, és absolutament important que puguem ser conscients tots plegats que quan estem fent cultura tradicional i determinats elements de la cultura tradicional el que estem fent és això, expressar desacomplexadament la nostra catalanitat i contribuir a construir aquest país, dia a dia, a poc a poc, anant fent, però construir-lo.

I una altra reflexió que us volia fer i que va molt lligada amb tot això, justament per la vostra manera de ser, per la vostra manera de fer, per la vostra manera d'actuar. Fer cinquanta anys no és fàcil. Fer cinquanta anys significa que hi ha generacions ja, unes quantes generacions, i molta gent que no es coneixia i que s'ha anat relacionant, però que hi ha generacions: és a dir, avis, pares, fills, néts, etcètera. Per tant, que hi ha una relació social, i aquesta és una altra marca de la casa, em fa l'efecte. Almenys ho heu anat explicant, i pel que us conec també n'estic absolutament convençut.

I això vol dir dues coses. Primera, vivim en una societat, Catalunya, que és forta, una societat que dóna un pes molt important a aquesta manera de relacionar-se, i jo crec que aquest és un valor que té aquest país que no el podem en cap cas menystenir; al contrari, l'hem de potenciar. I segona, fixeu-vos-hi, estem parlant de relació social, relació social que fa cultura, però relació social al capdavant, i això és el que cal per fer una societat forta, és un peix que es mossega la cua.

Jo crec que, justament, si tenim aquesta capacitat de ser, essencialment de ser, és perquè ens hem anat fent forts a partir de la nostra societat i a partir d'aquesta relació social. Per tant, continueu cultivant aquesta manera de fer i aquesta manera de ser, que no deixa de ser bona per a la societat.

Avui, com tothom reconeix, els Falcons sou uns exponents més de la rica i variada cultura tradicional i popular catalana, que, a més, com ja us he dit, i n'estic absolutament convençut, significa un fet diferencial i identificatiu dels Països Catalans.

I a l'igual que passa en els castells, la vostra tradició gaudeix d'una gran actualitat i una acceptació que va a més cada vegada arreu, perquè arrela,

perquè creix, perquè es basa en valors tan buscats i tan preuats com la solidaritat, el treball en equip, la integració, l'altruisme, el respecte, etcètera.

I tot això em porta a dir encara una altra cosa, i és que la cultura catalana té moltes expressions. Hi ha hagut un moment en aquest país que hi ha hagut una certa temptació d'etiquetar la cultura, i semblava que n'hi havia uns que feien una cultura d'elit o una cultura més en majúscules, una cultura més important, i altres que feien una cultura més..., ara no voldria dir una paraula equivocada ni ofendre a ningú, però una cosa de segona línia, de segona divisió. I molts elements de la cultura tradicional s'havien situat, no tots, però molts elements de la cultura tradicional s'havien situat en aquest àmbit. Ves què fan!

Doncs bé, jo reivindico justament el valor d'aquesta cultura en majúscules, de tota la cultura en majúscules. I justament aquest és un país que s'ha caracteritzat per això. Potser hi ha hagut una cultura d'elit que ha fet grans favors al país, segur, però també hi ha hagut una cultura de base que ha fet una feina absolutament impagable, que és aquesta relació social, i és per mitjà d'aquesta relació social que ha integrat un munt de gent i ha fet que molta gent fos una cosa tan elemental i senzilla com feliç. Ves per on, a les societats és molt important que la gent sigui feliç.

Per tant, aquesta cultura també és una cultura en majúscules, i jo la reivindico com a cultura catalana absolutament important i absolutament potent.

Des d'aquest punt de vista, vull agrair-vos també la vostra aportació i la vostra participació en aquesta línia i, per acabar, traslladar-vos avui, aquí, la meva més sincera felicitació pel camí, per la trajectòria recorreguda, per la vostra particular aportació a la construcció cultural i nacional del nostre país, i, per tant, Falcons, per molts anys, i que els pròxims cinquanta, amb els peus ben enganxats a terra, pugueu continuar tocant el cel tantes vegades com vulgueu.

Moltes gràcies.